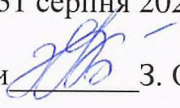

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра української мови імені проф. Івана Ковалика

Затверджено
на засіданні катедри української мови
імені проф. Івана Ковалика
філологічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2023р.)

Завідувач катедри З. О. Купчинська

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
“Українська мова в середній школі”,
що викладається в межах ОПП **“Середня освіта (українська мова та
література)”**
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності
014 “Середня освіта”.
Спеціалізація **014.01 “Українська мова та література”**

Львів – 2023

Назва курсу	Українська мова в середній школі
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Катедра української мови імені професора Івана Ковалика
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка. Спеціальність 014 Середня освіта. Спеціалізація 014.01 Українська мова та література.
Викладачі дисципліни	Сокіл-Клепар Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент.
Контактна інформація викладачів	nataliya.sokil-klepar@lnu.edu.ua https://philology.lnu.edu.ua/employee/sokil-natalija Головний корпус ЛНУ ім. Івана Франка, каб. 234 м. Львів, вул. Університетська, 1
Консультації по курсу	Консультації відбуваються за попередньою домовленістю. Для погодження часу слід писати на електронну пошту викладача nataliya.sokil-klepar@lnu.edu.ua
Сторінка курсу	https://philology.lnu.edu.ua/course/suchasna-ukrainska-literaturna-mova-v-seredniy-shkoli
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Українська мова в середній школі» є вибірковою зі спеціальності 014 «Середня освіта» спеціалізації 014.01 «Українська мова та література» для освітньої програми «Середня освіта (українська мова та література)». Ця дисципліна викладається в 2 семестрі в обсязі 4 кредити ECTS.
Коротка анотація дисципліни	Курс передбачений для магістрів першого року навчання. Він ознайомлює студентів із розвитком української мови, детальним аналізом різних мовних рівнів у традиційному та інноваційному форматах. Завдяки курсу студенти навчаться вдало й креативно добирати тексти для різних видів робіт, відшукувати необхідні вербальні засоби для стимулювання й розвитку мовної особистості, критично оцінювати лінгвістичні тексти. Проведення уроків української мови саме в такому руслі допоможе майбутнім учителям виховати гармонійну, творчу, впевнену в собі мовну особистість.
Мета та цілі дисципліни	Мета: ознайомити студентів з особливостями вивчення української мови у середній школі; з історією української мови як предмета в середній школі; репрезентувати вагомі здобутки вчених у царині лінгвістики; представити традиційні та інноваційні підходи у вивченні окремих розділів мовознавства. Завдання: виробити у студентів уміння креативно добирати матеріал для уроків української мови; критично аналізувати тексти для письмових і усних видів робіт з української мови; сприяти виробленню когнітивно-комунікативних навичок при доборі навчального матеріалу, навчити поєднувати традиційні й інноваційні методи у навчанні української мови.
Література для вивчення дисципліни	Рекомендована література Основна: 1. Біляєв О.М. Лінгводидактика рідної мови. К., 2005. 2. Вукіна Н. В. Критичне мислення: як цього навчати. Харків, 2007. 3. Кроуфорд А. Технології розвитку критичного мислення учнів [наук.

ред., передм. О. І. Пометун]. К.: Плеяда, 2006. Мацько Л. Українська мова в освітньому просторі. К.: Видавництво НПУ ім. Драгоманова, 2009. Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах / [за ред. М. Пентилюк]. К., 2009.

4. Мирошниченко С. М. Удосконалення інтелектуально-креативних здібностей учнів шляхом використання технології розвитку критичного мислення на уроках української мови та літератури. Навчально-методичний посібник. Кременчук, 2022.
5. Пентилюк М. І, Окуневич Т. Г. Сучасний урок української мови. Харків, 2007.
6. Пентилюк М. І., Горошкіна О. М., Нікітіна А. В. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови. *Українська мова і література в школі*. 2006. № 1. С. 15–20.
7. Пентилюк М. І., Окуневич Т. Г. Методика навчання української мови в таблицях і схемах. К., 2010.
8. Плиско К. М. Принципи, методи і форми навчання української мови (Теоретичний аспект): навч. посібник для студ. філол. фак-тів вузів. Харків, 1995.
9. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. К., 2007.
10. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К., 2005.
11. Семеног О. М. Навчання української мови і літератури у вимірах ключових компетентностей: методичний посібник. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2023.
12. Семеног О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури. Суми, 2005.
13. Ющук І. Роздум про мету викладання рідної мови в школі. *Дивослово*. 2004. № 9.
14. Технологія сучасного уроку рідної мови / [за ред. Н. М. Остапенко]. Черкаси, 2001.
15. Українська мова в школі: методичні поради для вчителя / [І. П. Ющук]. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012.
16. Формування критичного мислення на уроках мови: монографія / [за заг. ред. В. Ф. Дороз]. К., 2008.

Допоміжна:

17. Бакум З. Навчання української мови в старшій школі: реалії та перспективи. *Рідна школа*. 2010. № 7–8. С. 57–60.
18. Белкіна О. В. Критичне мислення вчителя як передумова його розвитку в учнів. *Формування гуманістичного світогляду вчителя*: Матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. К., 2001. С. 80–84.
19. Белкіна О. В. Педагогічні умови ефективного формування критичного мислення школярів. *Проблеми педагогічних технологій*: збірник наукових праць. Луцьк, 2004.
20. Бондаренко Н.В. Медіатекст як ресурс осучаснення й збагачення змісту підручника української мови. *Проблеми сучасного підручника*: зб. наук. праць. 2021. № 27. С. 15–26.
21. Бутенко Н. Ю. Комунікативні процеси у навчанні: Підручник. Вид. 2-ге, без змін. К., 2006.
22. Грод І. М., Ягнич М. Є. Використання комп'ютерно-інформаційних технологій в процесі засвоєння розділу «Лексикологія» на уроці української мови у 5 класі. Тернопіль: ТНПУ, 2022. Варзацька Л. Загальнонавчальні вміння в системі компетентнісної мовної

- освіти. *Дивослово*. 2014. № 4. С. 11–17.
23. Гончаренко С. Український педагогічний словник. К., 1997.
 24. Державний стандарт базової і повної освіти. *Дивослово*. 2004. № 3. С. 76–81.
 25. Донченко Т. Мовленнєвий розвиток як науково-методична проблема. *Дивослово*. 2006. № 5. С. 2–5.
 26. Кузнецова Г. Інтерактивний методичний колоквиум як засіб формування вчителя- словесника. *Дивослово*. 2005. № 11.
 27. Кулик О. Формування етнокультурної компетенції в здобувачів середньої освіти на уроках української мови (матеріали на допомогу вчителів). *Теоретична і дидактична філологія*. 2023. Вип. 36. С. 56–69. URL: <https://tdp-journal.com/index.php/journal/article/view/264/212>
 28. Лавриненко О. Л. Структурно-функціональні особливості мовної особистості студентів: автореф. дис. ... канд. психол. наук. Луцьк, 2011.
 29. Луцан Н, Воробець О. Народна творчість як засіб формування мовленнєвої компетентності учнів п'ятих класів на уроках української мови. *Молодь і ринок*. 2023. №4(212). С. 19–23. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/279118/275531>
 30. Масловська Л. Розвиток творчості мовної особистості засобами української мови та літератури. *Дидактика: теорія і практика*. 2016. URL: https://lib.iitta.gov.ua/712988/1/Masl_2016_DTIP.pdf
 31. Мороз О. Формування мовної особистості учня засобами літератури. *Нова пед. думка*. 2008. № 2. С. 66–68.
 32. Новосьолова В. Адаптація методів навчання української мови до умов воєнного часу. *Проблеми сучасного підручника*. 2022. № 28. С. 90–98. URL: <https://ipvid.org.ua/index.php/psp/article/view/194/199>
 33. Паливода Т. Інтерактивні завдання як один із прийомів компетентнісного осмислення складних речень. *Дивослово*. 2017. № 3.
 34. Пентилюк М. Компетентнісний підхід до формування мовної особистості євроінтеграційному контексті. *Українська мова література школі*. 2010. № 2.
 35. Пентилюк М. Формування мовної особистості учня – важлива проблема сучасної лінгводидактики. *Проблеми формування мовної особистості учнів середніх загальноосвітніх закладів*: зб. наук. праць. Рівне, 2006. С. 29–34.
 36. Пентилюк М., Горошкіна О., Нікітіна А. Концепція когнітивної методики навчання української мови. *Дивослово*. 2004. № 8. С. 5–9.
 37. Пентилюк М., Горошкіна О., Нікітіна А. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови. *УМЛШ*. 2006. № 1. С. 15–20.
 38. Петлюченко Н. В. Харизматика: мовна особистість і дискурс: монографія. Одеса, 2009.
 39. Петришина О., Гапон Л. Формування медіаграмотності в новій українській школі. *Соціальні комунікації в умовах глобалізаційних процесів: стан, тенденції, перспективи*. Збірник тез за матеріалами Міжнародної наукової конференції (м. Тернопіль, 16-17 червня 2023 року). Тернопіль, 2023. С. 123–125. URL: http://dSPACE.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/29853/1/46_Petrushuna_Gapon.pdf
 40. Проценко С. Формування самоосвітньої компетентності учнів на

	<p>уроках української мови і літератури. <i>Дивослово</i>. 2017. № 3.</p> <p>41. Савченко О. Я. «Від людини освіченої – до людини культури». Ціннісні орієнтації загальноосвітньої підготовки учнів. <i>Рідна школа</i>. 1996. № 5–6. С. 3–4.</p> <p>42. Сокіл-Клепар Н. Онімна лексика як креативний потенціал для навчальної діяльності школярів. Проєктування розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості: матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції (Київ, 20–21 травня 2020 р.). Київ, 2020. С. 292–295.</p> <p>43. Сокіл-Клепар Н. Роль власних назв у формуванні національної ідентичності учнів. Національна ідентичність як проблема науки й освіти: матеріали науково-практичної конференції (Київ, 12 березня 2020 р.). Київ, 2020. С. 269–272.</p> <p>44. Сухомлинський В. Слово рідної мови. <i>УМ/III</i>. 1989. № 1. С.3–9.</p> <p>45. Фасоля А. Діяльнісна основа навчання. Особистісно-орієнтований урок. <i>Дивослово</i>. 2006. № 6–7.</p> <p>46. Srinivas H. Collaborative Learning. Collaborative Learning Structures and Techniques. Texas: Teaching Resource Center. URL: http://www.gdrc.org/kmgmt/c-learn/methods.html</p> <p>47. Пінчук О.П. Сервіси електронних соціальних мереж як засоби спільної навчальної діяльності. URL: conf.iitlt.gov.ua/Images/Files/Pinchuk%20OP_89_1487941896_file.doc</p> <p>Інтернет-ресурси: http://www.osvita.org.ua/ https://naurok.com.ua/ https://www.ed-era.com/ https://mon.gov.ua/ua https://nus.org.ua/ https://osvitoria.media/e-pidruchnyky.net</p>
Тривалість курсу	Один семестр (2)
Обсяг курсу	«Українська мова в середній школі» Загальний обсяг 120 годин, у т. ч. 16 годин лекційних, 32 годин практичних занять і 72 години самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>У результаті вивчення курсу студенти повинні</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • завдання курсу «Українська мова в середній школі»; • історію формування дисципліни «Українська мова»; основні відомості про постатей, що стимулювали розвиток української мови в школі; • загальнодидактичні принципи навчання української мови у середній школі; • принципи 4 К та їхнє застосування на уроках української мови; • засоби формування мовної особистості на уроках української мови;

- традиційні та інноваційні методи й прийоми щодо вивчення окремих розділів мовознавства в середній школі;

вміти:

- критично та креативно добирати матеріал для уроку української мови;
- вдало використовувати вербальні засоби для гармонійного спілкування в межах навчальної діяльності та формування мовної компетентності учня;
- добирати тексти повчального та виховного характеру;
- застосовувати інноваційні та традиційні методи вивчення конкретних розділів лінгвістики.

Вивчення вказаної дисципліни передбачає формування таких

загальних компетентностей:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

фахових компетентностей:

ФК 1. Здатність застосовувати сучасні методи й навчальні технології в освітніх закладах, цифрові технології в освітньому процесі.

ФК 2. Здатність здійснювати добір методів і засобів навчання, спрямованих на розвиток індивідуальних здібностей учнів, з урахуванням їхніх вікових фізіологічних і психологічних особливостей, формувати дослідницьку компетентність учнів, розвивати в них критичне мислення.

ФК 3. Здатність формувати в учнів предметні компетентності.

ФК 5. Здатність здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів у процесі філологічної діяльності.

ФК 9. Усвідомлення художньо-виховного, національно-світоглядного, творчо-розвивального потенціалу мови та словесного мистецтва для дітей та молоді, здатність формувати ціннісні ставлення в учнів.

ФК 10. Здатність застосовувати вербальний коментар щодо виконання вправ у лаконічній та доступній для школярів формі.

ФК 11. Здатність до розроблення навчально-методичних матеріалів для проведення занять з української мови та літератури.

ФК 12. Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.

ФК 13. Здатність екстраполювати національні, етнічні, регіональні соціокультурні цінності та традиції в освітнє середовище в процесі навчання української мови та літератури.

ФК 14. Здатність взаємодіяти з усіма учасниками освітнього процесу (учнями, батьками, колегами) на засадах партнерства та підтримки, демонструвати високу філологічну та педагогічну культуру у процесі спілкування.

очікувані результати:

ПРН 1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.

ПРН 4. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення завдань професійної діяльності.

	<p>ПРН 5. Застосовувати традиційні та інноваційні технології навчання філологічних дисциплін у середній школі, упроваджувати сучасні технології та методики особистісно зорієнтованого, компетентнісного навчання, виховання і розвитку учнів.</p> <p>ПРН 6. Здійснювати добір методів, форм і засобів навчання української мови та літератури відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей учнів.</p> <p>ПРН 9. Застосовувати індивідуальні підходи, ефективні методики формування та розвитку національного світогляду, ціннісних ставлень учнів до української мови, мистецтва, культури, держави, до себе самих та інших осіб.</p> <p>ПРН 10. Застосовувати у процесі навчання української мови та літератури методики і технології розвитку в учнів критичного мислення із врахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей, розвивати в учнів здатність протистояти інформаційному тиску, усвідомлювати маніпуляції.</p> <p>ПРН 11. Використовувати ефективні прийоми мотивації учнів до навчання, стимулювання їхньої навчально-пізнавальної діяльності, розвивати творчо-пошукові здібності учнів, організувати їхню дослідницьку діяльність з філології, керувати проєктами, здійснювати моніторинг науково-дослідницької діяльності учнів.</p> <p>ПРН 12. Створювати навчально-методичні матеріали з української мови і літератури, зокрема електронні (цифрові), використовувати безпечне електронне (цифрове) освітнє середовище для організації навчання української мови і літератури, проєктної, навчально-дослідницької, творчо-пошукової діяльності учнів у галузі філології.</p> <p>ПРН 13. Застосовувати різні методики та інструменти оцінювання і моніторингу навчання учнів, визначати їх ефективність і доцільність використання в освітньому процесі, забезпечувати дотримання академічної доброчесності.</p> <p>РН 21. Планувати і здійснювати дослідження в галузі педагогіки та філології на належному рівні.</p> <p>ПРН 22. Оцінювати власну навчальну та науково-педагогічну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.</p>
Ключові слова	Українська мова, історія мови, лексикологія, фразеологія, словотвір, стилістика, синтаксис, морфологія, мовна особистість, критичне мислення, креативність, когнітивний, комунікативний підхід, командне навчання, лінгвістичний аналіз.
Формат курсу	Очний/дистанційний
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Базові філологічні знання, знання з ономастики.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	На заняттях буде застосовано традиційні й інноваційні методи викладання, а саме: пояснювально-ілюстративний, евристичний, репродуктивний, дослідницький, проєктний, створення QR-кодів, інтерактивних вправ на платформі LearningApps.org, використання Google Forms для онлайн-тестування та ін.
Необхідне	Проектор (за умови офлайн навчання), ноутбук, мобільний телефон,

обладнання	планшет
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні/есе: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; • контрольні заміри (модулі): 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 30; • залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів – 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Робота студента протягом семестру оцінюється за такими показниками:</p> <p>а) активність на практичних заняттях – 15 б.;</p> <p>б) есе (1 сторінка (до 1200 символів)) – 5 б.;</p> <p>в) написання і презентація модульних робіт – 30 б. (по 10 балів за кожну з трьох робіт).</p> <p>Академічна доброчесність: очікується, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента, незалежно від масштабів плагіату чи обману, є підставою для того, щоб викладач її не зарахував.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надає викладач винятково в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання відповідних видів робіт. При цьому обов'язково враховується присутність на занятті та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час занять з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до заліку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст і побудова курсу «Українська мова в середній школі». Сучасні виклики освіти та їхня роль у викладанні української мови в середній школі. 2. Функціонування української мови від найдавніших часів до сьогодення: історія питання. Українська мова в освітньому процесі в першій третині ХХ ст. 3. Українська мова в 40-50 -их рр. ХХ ст. у шкільному процесі. 60-70-і рр.: формування навчальних підручників, методичних збірників та інших лінгводидактичних праць. Особливості української мови як навчального предмета у 80-90-і рр.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Сучасний стан дисципліни «Українська мова» в середній школі. Розвиток української мови у шкільній освіті за кордоном. 5. Роль креативного мислення у навчанні української мови. 6. Методи викладання української мови, що стимулюють та розвивають креативність. 7. Структура уроку української мови для реалізації критичного мислення учнів. 8. Основні методи, необхідні для стимуляції критичного мислення на уроках української мови. 9. Когнітивна й комунікативна методика на уроках української мови. Форми й методи для реалізації когнітивних завдань на уроках української мови. Форми й методи для реалізації комунікативних завдань на уроках української мови. 10. Типи, ознаки переваги та недоліки командного навчання на уроках української мови. Форми й методи співпраці на уроках української мови. 11. Мовна / мовленнєва / комунікативна компетентність: спільне й відмінне. Поняття мовної особистості. Основні чинники формування мовної особистості. 12. Роль мовних рівнів (фонетики, лексикології...) у формуванні мовної особистості. 13. Види текстів, що вивчають на уроках української мови. 14. Фактори та критерії відбору текстів для уроків української мови.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
	МОДУЛЬ 1. Історико-теоретичні питання вивчення дисципліни				
1 т. 2 год.	Українська мова як навчальна дисципліна в середніх закладах освіти. Зміст і побудова курсу «Українська мова в середній школі». Сучасні виклики освіти та їхня роль у викладанні української мови в середній школі.	лекція	Українська мова в школі: методичні поради для вчителя / [І. П. Ющук]. Тернопіль, 2012. 256 с. Мацько Л. Українська мова в освітньому просторі. Київ, 2009.		лютий, 2024 р.
2 т. 4 год.	Українська мова як навчальна дисципліна в середніх закладах освіти. План: 1. Мета, предмет, завдання, структура дисципліни “Українська мова в СШ”. 2. Роль української мови в навчальній діяльності. 3. Сучасні виклики освіти та їхня роль у викладанні української мови в середній школі.	практичне заняття	Українська мова в школі: методичні поради для вчителя / [І. П. Ющук]. Тернопіль, 2012. 256 с. Мацько Л. Українська мова в освітньому просторі. Київ, 2009.		лютий, 2024 р.
3 т. 2 год.	Вивчення української мови: ретроспективна візія. Українська мова як навчальний предмет. Функціонування української мови від найдавніших часів до сьогодення: історія питання. Українська мова в освітньому процесі в першій третині ХХ ст. Побутування української мови у 40-50 -их рр. ХХ ст. у шкільному процесі. 60-70-і рр.: формування навчальних підручників, методичних збірників та інших лінгводидактичних праць.	лекція	Українська мова в школі: методичні поради для вчителя / [І. П. Ющук]. Тернопіль, 2012. 256 с. Мацько Л. Українська мова в освітньому просторі. Київ, 2009. Семенов О., Базиль Л. Мовно-літературна освіта в Україні: погляд крізь роки: навчальний посібник. К., 2008. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900–1941): стан і статус. Нью-Йорк: Сучасність, 1987.		лютий, 2024 р.

	Особливості української мови як навчального предмета у 80-90-і рр. Сучасний стан дисципліни. Розвиток української мови у шкільній освіті за кордоном.				
4 т. 4 год.	Вивчення української мови: ретроспективна візія План: 1. Розвиток української мови від найдавніших часів до сьогодення: історія питання. 2. Українська мова в освітньому процесі першої третини ХХ ст. 3. Побутування української мови у 40-50 -их рр. ХХ ст. у шкільному процесі. 4. 60-70-і рр.: формування навчальних підручників, методичних збірників та інших лінгводидактичних праць. 5. Особливості української мови як навчального предмета у 80-90-і рр. 6. Сучасний стан дисципліни «Українська мова» в школах.	практичне заняття	Українська мова в школі: методичні поради для вчителя / [І. П. Ющук]. Тернопіль, 2012. 256 с. Мацько Л. Українська мова в освітньому просторі. Київ, 2009. Семенов О., Базиль Л. Мовно-літературна освіта в Україні: погляд крізь роки: навчальний посібник. К., 2008. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900–1941): стан і статус. Нью-Йорк: Сучасність, 1987.		березень, 2024 р.
5 т. 2 год.	Вагомі постаті та їхні погляди на вивчення української мови у середній школі. Аналіз творчого доробку авторів, які спричинилися до розвитку української мови як навчальної дисципліни (І. Огієнко, В. Сухомлинський, О. Біляєв та ін.)	лекція	Українська мова в школі: методичні поради для вчителя / [І. П. Ющук]. Тернопіль, 2012. 256 с. Українська мова. Енциклопедія. Вид. 3-є, зі змін. і доп. Київ, 2007.		березень, 2024 р.
6 т. 4 год.	Роль особистості у розвитку української мови в середній школі (аналіз творчого доробку обраного автора (на вибір)).	практичне заняття	Українська мова в школі: методичні поради для вчителя / [І. П. Ющук]. Тернопіль, 2012. 256 с. Українська мова. Енциклопедія. Вид. 3-є, зі змін. і доп. Київ, 2007.	Підготувати реферат про одну з відомих постатей в	березень, 2024 р.

				діаспорі, що активізувала розвій української мови як предмета в середній школі (12 год).	
	МОДУЛЬ 2. Підхід 4 К до вивчення української мови в середній школі				
7 т. 2 год.	Креативний та критичний підходи до вивчення української мови на уроках у середній школі. Нестандартні засоби та способи засвоєння лексики, фонетики, граматики у школі; елементи мовної гри як засобу досягнення позитивних емоцій, впровадження дослідницьких проєктів; вміння використовувати такі мисленнєві операції, як аналіз, синтез, оцінка; ефективно здійснювати пошук нового матеріалу та оцінювати факти; будувати власні висловлювання).	лекція	Іванова В. В. Креативний підхід до навчання як засіб формування креативної особистості майбутнього вчителя. URL: https://bitly.su/1xSX9i Кульбаба Л. Створення поля креативності обдарованої дитини. <i>Освіта та розвиток обдарованої особистості.</i> № 9-10 (28/29). 2014. С. 72-75. Кучерук О. А. Розвиток креативної мовної особистості учня основної школи. <i>Вісник Житомирського державного університету.</i> Вип. 6 (72). Педагогічні науки. С. 82-87. Маркова О. В., Шматок Т. Г. Креативність у вирішенні проблемних ситуацій в умовах глобального крос-культурного середовища. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/43282977.pdf Кроуфорд А. Технології розвитку критичного мислення учнів [наук.	Підготувати матеріал для створення фрагменту уроку (10 год).	березень, 2024 р.

			ред., передм. О. І. Пометун]. К.: Плетяда, 2006. Мирошниченко С. М. Удосконалення інтелектуально-креативних здібностей учнів шляхом використання технології розвитку критичного мислення на уроках української мови та літератури. Навчально-методичний посібник. Кременчук, 2022. Пометун О. І. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посіб. Київ, 2020.		
8 т. 4 год.	Креативний та критичний підходи до вивчення української мови на уроках у середній школі План: 1. Креативність: основні параметри та критерії. 2. Роль креативного мислення у навчанні української мови. 3. Методи викладання української мови, що стимулюють та розвивають креативність. План: 1. Поява та розуміння терміна «критичне мислення». Його ознаки та критерії. 2. Структура уроку української мови для реалізації критичного мислення учнів. 3. Основні методи, необхідні для стимуляції критичного мислення на уроках української мови.	практичне заняття	Іванова В. В. Креативний підхід до навчання як засіб формування креативної особистості майбутнього вчителя. URL: https://bitly.su/1xSX9i Кульбаба Л. Створення поля креативності обдарованої дитини. <i>Освіта та розвиток обдарованої особистості</i> . № 9-10 (28/29). 2014. С. 72-75. Кучерук О. А. Розвиток креативної мовної особистості учня основної школи. <i>Вісник Житомирського державного університету</i> . Вип. 6 (72). Педагогічні науки. С. 82-87. Маркова О. В., Шматок Т. Г. Креативність у вирішенні проблемних ситуацій в умовах глобального культурного середовища. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/43282977.pdf Кроуфорд А. Технології розвитку	Написати фрагмент уроку із застосуванням конкретного методу й підходу (20 год).	березень, 2024 р.

			<p>критичного мислення учнів [наук. ред., передм. О. І. Пометун]. К.: Плетяда, 2006.</p> <p>Мирошниченко С. М. Удосконалення інтелектуально-креативних здібностей учнів шляхом використання технології розвитку критичного мислення на уроках української мови та літератури. Навчально-методичний посібник. Кременчук, 2022.</p> <p>Пометун О. І. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посіб. Київ, 2020.</p>	
9 т. 2 год.	<p>Розвиток комунікативно-когнітивних особливостей на уроках української мови. Орієнтування на мовлення, застосування ситуативних завдань, робота з текстом, створення мовленнєвих ситуацій, розвиток мотивації висловлювань та їхнього мовного вдосконалення; інтегрування навчального матеріалу для цілісного пізнання довкілля; використання етнокультурних, лінгвокультурних елементів у вивченні української мови.</p>	лекція	<p>Андрієць О. М. Психологічні основи дискурсного мовлення учнів старших класів гуманітарного профілю. <i>Науковий вісник Донбасу</i>. 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2013_2_2</p> <p>Кучерук О. А. Когнітивна теорія навчання української мови як пріоритетний напрям шкільної лінгводидактики/ <i>Наукові записки Національного університету "Острозька академія"</i>. Серія: Психологія і педагогіка. 2014. Вип. 29. С. 15–20.</p> <p>Мамчур Л. І. Перспективність і наступність у формуванні комунікативної компетентності учнів основної школи. Умань, 2012.</p>	квітень, 2024 р.

			Омельчук С. Формування мовленнєво-комунікативних умінь у процесі вивчення синтаксису. <i>Дивослово</i> . 2006. № 9. С. 2–6.	
10 т. 4 год.	Розвиток комунікативно-когнітивних особливостей на уроках української мови План: 1. Когнітивна й комунікативна методика на уроках української мови. Принципи цих методик. 2. Форми й методи для реалізації когнітивних завдань на уроках української мови. 3. Форми й методи для реалізації комунікативних завдань на уроках української мови.	практичне заняття	Андрієць О. М. Психологічні основи дискурсного мовлення учнів старших класів гуманітарного профілю. <i>Науковий вісник Донбасу</i> . 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2013_2_2 Кучерук О. А. Когнітивна теорія навчання української мови як пріоритетний напрям шкільної лінгводидактики/ <i>Наукові записки Національного університету "Острозька академія"</i> . Серія: Психологія і педагогіка. 2014. Вип. 29. С. 15–20. Мамчур Л. І. Перспективність і наступність у формуванні комунікативної компетентності учнів основної школи. Умань, 2012. Омельчук С. Формування мовленнєво-комунікативних умінь у процесі вивчення синтаксису. <i>Дивослово</i> . 2006. № 9. С. 2–6.	квітень, 2024 р.

11 т. 2 год.	Командне навчання на уроках української мови. Розуміння співпраці та командного навчання. Типи, ознаки, переваги та недоліки командного навчання. Форми й методи командного навчання на уроках української мови.	лекція	Байда М.В. Технології навчання у співпраці. <i>Інтерактивні технології навчання іноземної мови як засіб реалізації завдань нової української школи.</i> 2017. С. 90–98. Кухарьонюк С. С. Сучасні підходи до використання інтерактивних технологій групового навчання. URL: https://cutt.ly/kClwFwu Пінчук О.П. Сервіси електронних соціальних мереж як засоби спільної навчальної діяльності. URL: conf.iitlt.gov.ua/Images/Files/Pinchuk%20OP_89_1487941896_file.doc	Підготувати матеріал до коміксу з конкретного розділу мовознавства (на вибір) (8 год).	квітень, 2024 р.
12 т. 4 год.	Командне навчання на уроках української мови План: 1. Поняття співпраці та командного навчання. 2. Типи, ознаки переваги та недоліки командного навчання на уроках української мови. 3. Форми й методи співпраці на уроках української мови.	практичне заняття	Байда М.В. Технології навчання у співпраці. <i>Інтерактивні технології навчання іноземної мови як засіб реалізації завдань нової української школи.</i> 2017. С. 90–98. Кухарьонюк С. С. Сучасні підходи до використання інтерактивних технологій групового навчання. URL: https://cutt.ly/kClwFwu Пінчук О.П. Сервіси електронних соціальних мереж як засоби спільної навчальної діяльності. URL: conf.iitlt.gov.ua/Images/Files/Pinchuk%20OP_89_1487941896_file.doc	Створити комікс із конкретного розділу мовознавства (на вибір) (12 год).	квітень, 2024 р.
МОДУЛЬ 3. Мовна особистість і урок української мови					

13 т. 2 год.	Формування мовної особистості на уроках української мови. Мовна / мовленнєва / комунікативна компетентність: спільне й відмінне. Поняття мовної особистості Мовленнєва поведінка учнів, потреба та здатність комунікувати, добір вербальних засобів для гармонійного спілкування в межах навчальної діяльності.	лекція	Мороз О. Формування мовної особистості учня засобами літератури <i>Нова пед. думка</i> . 2008. № 2. С. 66–68. Пентилюк М. Формування мовної особистості учня – важлива проблема сучасної лінгводидактики. <i>Проблеми формування мовної особистості учнів середніх загальноосвітніх закладів</i> : зб. наук. праць. Рівне: РЕГІ, 2006. С. 29–34. Петлюченко Н. В. Харизматика: мовна особистість і дискурс: монографія. Одеса, 2009.		травень, 2024 р.
14 т. 4 год.	Формування мовної особистості на уроках української мови План: 1. Мовна / мовленнєва / комунікативна компетентність: спільне й відмінне. 2. Поняття мовної особистості. 3. Основні чинники формування мовної особистості. 4. Роль мовних рівнів (фонетики, лексикології...) у формуванні мовної особистості.	практичне заняття	Мороз О. Формування мовної особистості учня засобами літератури <i>Нова пед. думка</i> . 2008. № 2. С. 66–68. Пентилюк М. Формування мовної особистості учня – важлива проблема сучасної лінгводидактики. <i>Проблеми формування мовної особистості учнів середніх загальноосвітніх закладів</i> : зб. наук. праць. Рівне: РЕГІ, 2006. С. 29–34. Петлюченко Н. В. Харизматика: мовна особистість і дискурс: монографія. Одеса, 2009.		травень, 2024 р.
15 т. 2 год.	Лінгвістичний аналіз текстів. Підбір вдалих текстів різного спрямування (національно-патріотичного, соціального, виховного, екологічного) для написання диктантів, переказів та інших видів робіт.	лекція	Голобородько Є. П. Комплексний аналіз тексту на уроках мови. URL: https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/download/1977/1799 Голянич М. І., Іванишин Н. Я., Ріжко Р. Л., Стефурак Р. І. Лінгвістичний аналіз тексту: словник термінів; за		травень, 2024 р.

			редакцією М. І. Голянич. Івано-Франківськ, 2012. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту. Навч. посібник. Київ, 2008.		
16 т. 4 год.	Лінгвістичний аналіз текстів. План: 1. Види текстів, що вивчають на уроках української мови. 2. Фактори та критерії відбору текстів для уроків української мови.	практичне заняття	Голобородько Є. П. Комплексний аналіз тексту на уроках мови. URL: https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/download/1977/1799 Голянич М. І., Іванишин Н. Я., Ріжко Р. Л., Стефурак Р. І. Лінгвістичний аналіз тексту: словник термінів; за редакцією М. І. Голянич. Івано-Франківськ, 2012. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту. Навч. посібник. Київ, 2008	Створити онлайн-тест за допомогою Google forms (10 год).	травень, 2024 р.